

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 379/2024
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Владимир Петровић, адвокат из ..., против туженог Културног центра „Драинац“ са седиштем у Блацу, кога заступа Општински правобранилац, ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2423/2023 од 26.10.2023. године, у седници одржаној 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2423/2023 од 26.10.2023. године у ставовима првом и трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији П1 230/2022 од 22.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.03.2020. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да је врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи као незаконито решење туженог о престанку радног односа истеком рока на који је заснован бр. .. од 04.03.2020. године, донето од стране туженог. Ставом четвртим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да су ништави и да не производе правно дејство уговори о раду ближе наведени у том ставу изреке и решење о престанку радног односа истеком рока на који је заснован од 04.03.2020. године. Ставом петим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је са туженим засновала радни однос на неодређено време почев од 01.08.2014. године. Ставом шестим изреке, одбијен је евентуални тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада и распореди је на послове

који одговарају њеној стручној спреми и радним способностима. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2423/2023 од 26.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставовима четвртном, петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, укиута је првостепена пресуда у ставовима првом, другом и трећем изреке и одбачена тужба. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу седмом изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужила да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 200.250,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, побијајући је у ставовима првом и трећем изреке.

Тужени је поднео одговор на ревизију са захтевом за накнаду трошкова њеног састава.

Врховни суд је испитао побијену одлуку применом члана 408. у вези члана 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23) и нашао да ревизија тужиле није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Позивање ревидента на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП није основано с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на одређено време по основу више сукцесивно закључених уговора о раду на неколико различитих радних места. Последњи у низу уговор о раду од 31.12.2019. године, тужила је закључила за обављање послова ... са пуним радним временом на одређено време почев од 01.01.2020. године до 29.02.2020. године, због повећаног обима посла. Решењем туженог .. од 04.03.2020. године тужили је престао радни однос истеком рока на који је заснован. Тужени је саставио службену белешку број .. од 09.03.2020. године и обавештење број .. од 09.03.2020. године да су запослени којима је престао радни однос међу којима је и тужила одбили да приме решење о престанку радног односа. Тужила је одјављена са обавезног социјалног осигурања 04.03.2020. године, а почев од марта месеца 2020. године није евидентирано присуство тужиле на раду. Утврђено је да је тужила наставила са радом и у марту месецу очекивајући да јој послодавац уручи нови уговор о раду, али јој је у четвртак 05.03.2020. године саопштено да више не долази на посао, а решење о престанку радног односа је примила 10.03.2020. године. Тужила је тужбом од 30.06.2020. године тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.03.2020. године и захтевала да је тужени врати на рад и призна јој сва права на раду по основу рада као и да се поништи као незаконито решење о престанку радног односа од 04.03.2020. године. Поднеском од 23.08.2021. године тужила је приначила тужбу тако што је поред примарног истакла и евентуални тужбени захтев којим је тражила да се утврди да су ништави и да не производе правно дејство уговори о раду ближе наведени у образложењу нижестепених пресуда, као и уговор о обављању

привремених и повремених послова наведен у образложењу нижестепених пресуда и решење о престанку радног односа истеком рока на који је заснован од 04.03.2020. године те да је тужила по сили закона засновала радни однос на неодређено време почев од 01.08.2014. године и да се обавезе тужени да је врати на рад и призна јој сва права по основу рада. Правноснажном пресудом Основног суда у Куршумлији П1 128/2020 од 22.02.2022. године, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.03.2020. године и да је тужени врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада,

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је поново одбио примарни тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време код туженог почев од 01.03.2020. године и да је тужени врати на рад и призна јој сва права на раду и по основу рада, као и тужбени захтев којим је тражила да се поништи решење туженог број .. од 04.03.2020. године о престанку радног односа. Еветнуални тужбени захтев за утврђење ништавости свих уговора које је тужила закључила са туженим почев од 01.08.2014. године, за утврђење да је засновала радни однос на неодређено време код туженог и враћање на рад, првостепени суд је одбио као неоснован са позивом на одредбе члана 27е став 34. Закона о буџетском систему, с обзиром на то да је тужени корисник јавних средстава.

Другостепени суд је оценио да је нижестепеном пресудом правилно примењено материјално право у погледу основаности евентуалног тужбеног захтева. По оцени другостепеног суда одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време применом одредбе члана 105. цитираног закона, због чега нису испуњени услови за преображај тужилиног радног односа код туженог у радни однос на неодређено време. С обзиром да су сви предметни уговори о раду закључени у складу са наведеним прописима одбијен је као неоснован захтев тужиле за утврђење ништавости наведених уговора, а следствено томе и њен захтев за враћање на рад.

По оцени Врховног суда, побијена другостепена одлука заснива је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ...95/18), прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6).

Тужени према Закону о буџетском систему спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и

допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020). Чланом 105. наведеног закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

У конкретном случају, тужила је од 01.08.2014. године непрекидно по основу више сукцесивних уговора о раду на одређено време радила код туженог обављајући различите послове, а решењем туженог од 29.02.2020. године престао јој је радни однос заснован уговором о раду на одређено време због истека рока на који је заснован. Међутим, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Како је тужила била радно ангажована у периоду када тужени као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, а уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај и по оцени Врховног суда нема услова да за преображај радног односа тужиље у радни однос на неодређено време ни за враћање тужиље на рад.

Наводи ревизије тужиље којима се указује да је тужени вршио злоупотребу уговора о раду на одређено време и уговора о обављању привремених и повремених послова, не доводе се у сумњу правилност побијане одлуке. Тужила је код туженог била радно ангажована у периоду када он као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос на неодређено време са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Због тога тужила неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка донета на основу чланова 153. став 1., 154. став 2. и 165. став 2. ЗПП.

Наводе у ревизији којима се оспорава утврђено чињенично стање Врховни суд није ценио, јер се ревизија из тих разлога не може изјавити (члан 407. став 2. ЗПП).

На основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић